

PEDAGOGIK MAHORAT

1
2021

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

1-son (2021-yil, fevral)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2021

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2021, № 1

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriynashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 6 marta chiqadi.

Jurnal O'zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy

Elektron manzil: ped_mahorat@umail.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari: Navro'z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas'ul kotib: Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich – pedagogika fanlari doktori, dotsent

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G'arbiy Universitet, Bolgariya)

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Barotov Sharif Ramazonovich, psixologiya fanlari doktori, professor

Jabborov Azim Meyliqulovich, psixologiya fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Morogin Vladimir Grigoryevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Xakassiya davlat universiteti, Rossiya)

Belobrikina Olga Alfonsasovna, psixologiya fanlari nomzodi, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O'rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Axmedova Shoiri Ne'matovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Hayitov Shodmon Axmadovich, tarix fanlari doktori, professor

To'rayev Halim Hojiyevich, tarix fanlari doktori, professor

Mirzayev Shavkat Mustaqimovich, texnika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Muhammadjon To'ychiyevich, iqtisod fanlari doktori, professor

Bo'riyev Sulaymon Bo'riyevich, biologiya fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharopovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qahhorov Otabek Siddiqovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Qosimov Fayzullo Muhammedovich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Bafayev Muhiddin Muxammadovich, psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Jumayev Ulug'bek Sattorovich, psixologiya fanlari nomzodi, dotsent

Umarov Baxshullo Jo'rayevich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Inoyatov Abdullo Shodiyevich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA.....	7
Шахло ДАВРОНОВА. Олий таълим сифатини таъминлашда электрон ресурслардан фойдаланишнинг методик модели	7
Гулбахар Абылова. Применение педагогического колеса каррингтона в педагогической деятельности	14
Шахло НУРУЛЛАЕВА. Педагогик маҳорат ва компетентлик: мазмуни, шакллантириш методикаси, ривожлантириш йўллари	19
Жеткербай ОТЕПБЕРГЕНОВ. Талабаларнинг мураккаб ўқув материалларини ўзлаштиришда чизматасвирий моделлардан фойдаланиш маҳорати	23
Мурод ЭГАМНАЗАРОВ. Коммуникатив қобилият-ўқитувчи педагогик маҳоратининг таркибий қисми сифатида	27
Алишер ИБРАГИМОВ. Ўқувчиларда соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг методик асослари	30
Мухайя ДЖУМАНИЯЗОВА. Талаба ёшларнинг диний дунёқараши ва мулоқотдаги йўналганлиги ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг психологик хусусиятлари	34
Oybek ORTIQOV. Bo'lajak o'qituvchilarda mafkuraviy immunitetni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirishda umuminsoniy tarbiyaning o'rni	38
Shaxlo XALILOVA. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot va milliy pedagogik muloqot uslublariga transformatsiyasi	43
Dildora TOSHEVA. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ekologik tarbiyalashda xalq og'zaki ijodining o'rni va pedagogik ahamiyati	49
Наргиз ДЖУМАЕВА. Шахсни миллий кадриятлар асосида тарбиялаш масалалари	54
Jahongir SHODIEV. Socio-political life and the development of science in the period of Umar Khayam	57
Muattar ABDULLAXO'JAYEVA. Malaka oshirish tizimida maktab o'qituvchilarining axborot kommunikatsiya texnologiyalari bo'yicha kompetentligini rivojlantirish	61
Гулноз ТОШОВА. Баркамол шахсни тарбиялашда дидактик лойиҳанинг ўрни	64
Бахтиёр АДIZOV, Анвар НУСРАТОВ. Абдуллахон II даврида Бухоро хонлигида ижтимоий-маданий ҳаёт ва педагогик фикр ривожланиши	67
Madamin ASLONOV. "Buxoro maorif uyi"ning ma'naviy-madaniyatini rivojlanishidagi o'rni	71
Розанна АБДУЛЛАЕВА. Принципы обучения русской медицинской терминологии посредством сетевых технологий	74
Ширинбой ОЛИМОВ. Алишер Навоийнинг педагогик мероси ва уни ўрганиш йўналишлари	80
Зайниддин БОЗОРОВ. Фуқаролик маданиятини ривожлантиришда таълим интеграциясининг аҳамияти	84
Бахшулло УМАРОВ. Ижтимоий фанларни ўқитиш жараёнида талабаларда ватан тараққиёти ғоясини шакллантириш	91
Малика УМЕДЖАНОВА. Талабаларни миллий кадриятлар асосида оилавий ҳаётга тайёрлаш педагогик муаммо сифатида	95
Шокир ДОНИЁРОВ. Ўқувчилар жамоаси билан ишлашда бошқарув услубларидан фойдаланиш имкониятлари	99
Жаҳонгир РАМАЗОНОВ. Ўзини-ўзи идора қилиш ижтимоий-психологик феномен сифатида	103
МАКТАБГАЧА ВА БОШLANG'ICH TA'LIM	107
Алижон ҲАМРОЕВ. Бошланғич синф она тили таълимида ўқувчиларнинг ижодий фаолиятини лойиҳалаштириш методик муаммо сифатида	107
Maftuna HAMROYEVA, Mohinur QUVONDIQOVA. Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuv	114
Юлдуз ПЎЛОТОВА. Компетенциявий ёндашув асосида ўқиш дарсларини ташкил этиш методикаси	117
Шахноза НИГМАТУЛЛАЕВА, Болта ХОДЖАЕВ. Воспитание навыков и привычек гражданской культуры у детей дошкольного возраста	129
O'g'iljon OLLOQOVA. Ona tili ta'limida intensiv ta'lim texnologiyalarini qo'llashning nazariy metodologik asoslari	134
FILOLOGIYA VA TILLARNI O'RGANISH	138
Нигина ҲОЖИЕВА. Анор лексемасига доир баъзи мулоҳазалар	138
Озода ЯДГАРОВА. Бўлажак инглиз тили ўқитувчиларини тайёрлаш жараёнида педагогик ва психологик билимлар интеграциясининг аҳамияти	141

Shaxlo XALILOVA

Buxoro davlat universiteti

pedagogika fakulteti

1-bosqich magistri

JAHON PEDAGOGIKASIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK MULOQOT VA MILLIY PEDAGOGIK MULOQOT USLUBLARIGA TRANSFORMATSIYASI

Maqolada jahon pedagogikasining klassik muloqot uslublari, zamonaviy pedagogik qarashlari bilan bir qatorda sharqona muloqot uslublarning o'ziga xosligi bayon qilingan. Didaktik qarashlardan bugungi ta'lim jarayonining zamonaviy pedagogik jihatlari o'rin olgan. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot uslublari va uning milliy pedagogik muloqot uslublarga transformatsiyasi va rivojlanish istiqbollari ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: muloqot, muloqot uslublari, jahon pedagogikasi, zamonaviy pedagogika, milliy pedagogik muloqot, pedagogik ta'lim-tarbiya.

В статье рассматриваются классические методы общения в мировой педагогике, современные педагогические взгляды, а также особенности восточных методов общения. Дидактические взгляды включают современные педагогические аспекты современного образовательного процесса. Мировая педагогика показывает современные методы педагогической коммуникации и ее трансформацию в национальные педагогические методы коммуникации и перспективы развития.

Ключевые слова: общение, коммуникативные методы, мировая педагогика, современная педагогика, национальная педагогическая коммуникация, педагогическое образование.

The article deals with the classical methods of communication in world pedagogy, as well as modern pedagogical views, as well as the peculiarities of oriental communication methods. Didactic views include modern pedagogical aspects of today's educational process. World pedagogy shows modern pedagogical communication methods and its transformation into national pedagogical communication methods and prospects for development.

Key words: communication, communication methods, world pedagogy, modern pedagogy, national pedagogical communication, pedagogical education.

Kirish qism. Har qanday jamiyatning taraqqiyoti ta'lim-tarbiya va pedagoglarning amalga oshiradigan muloqot uslubiga bevosita bog'liq. Bugungi kunda butun dunyo bo'ylab har tomonlama rivojlanish jarayoni amalga oshmoqda. Madaniy-ma'rifiy, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy sohalar singari ta'lim tizimida ham islohotlar olib borilmoqda. Ushbu islohotlar zahirida yosh avlod tarbiyasida muloqotchilik qobiliyati, uni, ma'nan yetuk va intellektual rivojlangan kadrlar bo'lib yetishi ta'lim-tarbiyaning eng ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan. Buning yorqin misolini Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyevning "Bizni o'ylantirib keladigan yana bir muhim masala - bu yoshlarimizning odob-axloqi, yurish-turishi, bir so'z bilan aytganda, dunyoqarashi bilan bog'liq. Bugun zamon shiddat bilan o'zgaryapti. Bu o'zgarishlarni hammadan ko'proq his etadigan kim - yoshlar. Yoshlar o'z davrining talablari bilan uyg'un bo'lishsin. Lekin ayni paytda o'zligini ham unutmasin. Biz kimmiz, qanday ulug' zotlarning avlodimiz, degan da'vat ularning qalbida aks sado berib, o'zligiga sodiq qolishga undab tursin. Bunga nimaning hisobidan erishamiz? Tarbiya, tarbiya va faqat tarbiya hisobidan" [1] - degan fikrlaridan anglashimiz mumkin. Ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatayotgan pedagog xodimlarning muloqot uslubini rivojlantirish ta'lim sifati va ta'lim jarayonini takomillashtirish uchun xizmat qiladi. Muloqot - ta'lim oluvchi psixologik va ijtimoiy rivojining muhim omillaridan biri bo'lib, birgalikdagi faoliyatda umumiy natijalarga erishish, shaxslararo munosabatlarni yo'lga qo'yish va qo'llab-quvvatlash maqsadida ikki yoki undan ortiq kishilarning o'zaro harakati tushuniladi [2].

Asosiy qism. Rivojlangan davlatlar ta'lim tizimidagi xalqaro tajriba hamda ta'lim tizimiga qo'yilgan bugungi davr talablarini inobatga olgan holda o'qituvchi pedagogik muloqot uslublarni chuqur tadqiq etish va bu borada kerakli tavsiyalar ishlab chiqish bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etadi. Ta'lim-tarbiya tizimini tarkibiy tahlil qilar ekanmiz, uning tub ildizi kishilik jamiyati paydo bo'lgan davrdan mavjudligiga diqqat qaratmog'imiz lozim. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot uslublari rivojlanish istiqboliga hissa qo'shgan Rim pedagoglarining eng mashhuri hisoblangan Mark Fabin Kvintilianning (eramizning 42-118-yillari) "Notiq tarbiyalash to'g'risida" nomli asari orqali bizga yetib kelgan. Ammo bu asarning saqlanib qolgan qismlarida "Bola maktabda tarbiyalanmog'i lozim. O'qituvchi o'zi tarbiyalayotgan har bir bolaga ehtiyotkorlik bilan muomala qilishi kerak. O'qituvchining o'zi o'qimishli bo'lishi, bolalarni

sevishi, o'zini yaxshi tuta bilishi, bolalarni bo'lar bo'lmasga mukofotlamasligi yoki jazolamasligi lozim [3]”,- degan fikrni bildiradi. Shu nuqtayi nazardan Sokrat axloq suhbatlarida, tinglovchilarni savol-javoblar yo'li bilan erkin fikr yuritib, o'ylab topishga undagan. Uning fikricha pedagogik muloqot jarayonida tarbiyadan maqsad buyumlarning fizik holatini o'rganish emas, balki odamlar o'zlarining bilish, axloqini kamol toptirishi lozim deb hisoblagan. Suhbatning bu metodi o'sha paytda “Sokrat metodi” deb yuritilgan. Keyingi davrlar metodikasida esa “fikir qo'zg'ovchi savollar metodi” o'tkazila boshlandi. Sokratning shogirdi qadimgi Yunonistonning mashhur faylasufi, “Obyektiv idealizm” nazariyasi asoschisi Platon fikricha ezgulik g'oyasi, asosan, tarbiya yo'li bilan ro'yobga chiqishini ta'kidlaydi. Tarbiyani o'quvchilar ongiga singdirish uchun esa pedagoglarning muloqotchanlik qobiliyati yaxshi rivojlangan bo'lishi kerak. Muloqotga kirishish jarayonida pedagogik muloqotga yondashish uslubini to'g'ri tanlay olishi zarur. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot uslublarining rivojlanishidan kelib chiqib pedagogik muloqot ta'rifiga bir qator yondashuvlar aks etgan. L.M.Mitina pedagogik aloqani o'qituvchi ishining ko'p o'lchovli makonining bir-biri bilan o'zaro bog'liq bo'lgan uch qismdan: o'qituvchining shaxsiyati, pedagogik faoliyati va pedagogik aloqasidan iborat jihatlaridan biri deb hisoblaydi. Ushbu uch yo'nalish, talaba shaxsini rivojlantirishning global vazifasi bilan birlashtirilgan [4]. Muloqot uslublarining rivojlanish istiqbollari o'zining hissasini qo'shgan L.M. Mitina fikricha pedagog kadrlarda o'qituvchilik qobiliyati, nazokati va mahorati bo'lsa, darslar jarayonida yuzaga keladigan holatlarga nisbatan kreativ yondashish bo'lsa talabalar jamoasiga kirishish osonlashadi. Bu esa beriladigan ma'lumotlarni talabalar o'zlashtirishi anchayin sezilarli natija beradi. A.A.Leontevning ta'rifidagi pedagogik muloqot “...o'quvchining motivatsiyasi va ta'lim faoliyatining ijodiy xarakterini rivojlantirish, o'quvchining shaxsini to'g'ri shakllantirish uchun eng yaxshi sharoitlarni yaratadigan o'qituvchi (kengroq ma'noda - o'qituvchilar jamoasi) o'quv jarayonida maktab o'quvchilari bilan aloqador. O'rganish uchun qulay hissiy iqlimni ta'minlaydi (xususan, “psixologik to'siq” paydo bo'lishining oldini oladi). Bolalar jamoasidagi ijtimoiy-psixologik jarayonlarni boshqarishni ta'minlaydi va ta'lim jarayonida o'qituvchining shaxsiy xususiyatlaridan maksimal darajada foydalanishga imkon beradi” [5]. V.A. Slastenin pedagogik faoliyatda muloqotni ta'lim muammolarini hal qilish vositasi deb hisoblaydi; ta'lim jarayonini ijtimoiy va psixologik qo'llab-quvvatlash; o'qitish va ta'limning muvaffaqiyatini belgilaydigan o'qituvchi va bolalar o'rtasidagi munosabatlarni tashkil etish usuli. Shunga muvofiq, kasbiy va pedagogik muloqot mazmuni quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ma'lumot almashish;
- ta'lim ta'sirini ta'minlash;
- kommunikativ vositalar yordamida munosabatlarni tashkil etish [6].

Zamonaviy pedagogik muloqot uslublarining rivojlanishida ma'lumot almashish muloqot jarayonining asosi hisoblanadi. Pedagogik muloqot tushunchasiga shunday ta'rif beradi.

Pedagogik muloqot - bu o'qituvchining o'quvchilar bilan darsda va darsdan tashqari faoliyatda o'zi uchun qulay bo'lgan psixologik muhitni vujudga keltirib, ijobiy-ruhiy iqlimni yaratishi uchun imkoniyat beruvchi kasbiy munosabatidir [2]. Pedagogik muloqotning mazmuni va shakllari nisbatan qat'iy tartibga solingan va ishtirokchilarining roli pozitsiyalari aniq belgilangan. V.A.Kan-Kalik pedagogik muloqotni “pedagogik faoliyatning maqsad va vazifalarini amalga oshirishni ta'minlaydigan va o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi ijtimoiy-psixologik o'zaro aloqalarni tashkil etuvchi, boshqaradigan texnika va usullar tizimi [7]” deb ta'riflaydi. Pedagogik muloqot jarayonida A.A.Leontev, birinchidan, o'qituvchi shaxsini belgilaydigan tarkibiy tuzuvchi tarkibiy qismlarni, ikkinchidan, optimal pedagogik muloqotni amalga oshirishga ta'sir qiluvchi tarkibiy tuzuvchi uning qismlarini ajratib turadi. Komponentlarning birinchi guruhiga u o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi muloqotning “pedagogik sezgi” va “subyektivligini” asosiy deb biladi. “Pedagogik sezgi” tug'ma emas. Har qanday sezgi singari bu ham shaxsning tarkibiy qismiga aylanadigan ichki faoliyat natijasidir. “Ilgari qoidalar shaklida amalga oshirilgan narsa ichki, ong osti qismiga aylanadi [5]”, - deya ta'riflaydi.

Insonlararo muloqot jarayoni shaxs kamolotining zaruriyati va milliy xususiyatlarining asosi hisoblanadi. Shuningdek, chiroyli muomalaning axloqiy fazilat sifatida shaxs kamolotiga ta'siri, uning milliy va umuminsoniy qadriyatlar tizimida tutgan o'rni, shakllanish tarixi hamda muomala madaniyatining etiket va taqdimot marosimi bilan bog'liq zamonaviy ko'rinishlarining nazariy va amaliy jihatlari ilmiy tahlil qilish lozim. Sharqona qarashlarda inson barcha yaratilganlar orasida ajib va latif bir tabiat bilan ajralib turishi aytiladi. Milliylik sharqona qarashlarning o'ziga xos xususiyati hisoblanib, ota-ona va farzand o'rtasidagi munosabatlardan boshlanib, diniy va tasavvufiy qarashlar negizida vujudga kelgan. Inson ma'naviy kamolotida muomala madaniyati bilan bog'liq barcha diniy muammolarga e'tibor qaratilishi barobarida umumbashariy muammolarga ham katta o'rin beriladi. Islom manbalariga nazar soladigan bo'lsak, unda insonlararo chiroyli muomala madaniyati bilan ajralib turadi. O'zgalarga yaxshilik qilish, insoniy burch, yuksak adolat, imyon va e'tidoq singari odob va axloq tushunchalari bilan uyg'un holda olib qaraladi. Ota-

ona bilan farzand o'rtasidagi munosabat, ularning o'zaro muomalada go'zallikka intilish masalalariga Islom dini juda katta e'tibor qaratadi. Bu borda Abu Hurayra (r.a.)dan rivoyat qilingan mana bu hadis tarbiyaviy jihatdan ahamiyatga molik: "Bir odam Rasululloh salollohu alayhi va sallamning huzurlariga kelib: "Yo Rasululloh, mening yaxshi muomala qilmog'imga kim haqliroqdir?" - deb so'raganida Payg'ambarimiz (s.a.v.) uch martasida ham "Onang!", so'ngra esa "Otang!" - deb javob beradilar. Ota-onani haqorat qilish, ularga yomon muomalada bo'lishni "odam qiladigan gunohi azimlardan biri" deb aytadilar [8]. Kaykovus (XI asr) "Qobusnoma"da bolalarga hunar o'rgatmoq to'g'risida to'xtalib, farzandiga qilgan nasihatida ota-onaning va muallimlarning bolaga muomala madaniyati masalasida ham to'xtaladi. Chunonchi, u ota-ona o'z bolasiga ilm va axloqiy fazilatlarni singdirish uchun bolaga muallim orqali ta'sir o'tkazish mumkinligini uqtirib shunday deydi.[9]: "... Har ilmni o'rgatuvchi muallimlar ta'lim uchun (bolani) ursalar, sen (ota) shavqat ko'rgazgil, mayli ursunlar, nedinkim yosh o'g'lon ilm va adabni tayoq bilan o'rganur va o'z ixtiyori bilan o'rganmas. Ammo farzand beadab bo'lsa va sening ul sababdin qahring kelsa, o'z qo'ling birla urmagil, muallimlarning tayog'i bila qo'rqitgil. Bolalarga muallimlar adab bersunlar, toki sendan o'g'lingning ko'nglida gina qolmasun [10].

Milliy pedagogik muloqot uslubini tahlil qilish chog'ida e'tibor qaratishimiz lozim bo'lgan jihati, sharqona xususiyati, pedagog shaxsidagi ochiq ko'ngillik, dilkashlik, xushmuomalalik va fikrni yaxlit ifodalashdir. Pedagog shaxsi muloqot jarayonini to'g'ri tashkil eta olishi uchun, avvalo, fikr tarbiyasiga e'tibor qaratishi lozim. Inson mustaqil tarzda sog'lom fikrlay olsa, suhbatga kirishish jarayonida fikrini ochiq namoyon eta oladi. Muloqotga kirishish uchun avvalo fikrlar tarbiyalangan bo'lishi kerak. Abdulla Avloniy fikr tarbiyasi haqida bunday degan edi:

Fikr, agar yaxshi tarbiya topsa,
Xanjar, olmosdan bo'lur o'tkir.
Fikrning oynasi olursa zang,
Ruhi ravshan zamir o'lur benur [11].

Keltirilgan ta'rif bugungi ta'lim tizimini takomillashtirishda, ta'lim oluvchilarning bilimini yanada oshirishda o'z isbotini topmoqda. Shuni tushunish mumkinki, ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar chambarchas holatda bir-birini to'ldirib bormoqda. O'qituvchilarda pedagogik muloqot uslublarni takomillashtirish, ta'lim tizimida tarbiyaviy va ta'limga oid jarayonlarga ta'sir ko'rsatish, talabalar motivatsiyalarini shakllantirishda muhim omil ekanligi, shuningdek, ta'lim muassasalarida o'quv jarayonlarini samarali tashkil etish, salohiyatni ko'tarish, talabalarining bilim va ko'nikmalarini oshirish nuqtayi nazaridan o'rganadi. Qattqlik va toshbag'irlikni, rasmiy ma'muriyatchilikni o'zining talabalar bilan munosabati normasiga aylantirgan kishilar haqiqiy pedagog bo'lolmaydilar. Bizning sharoitimizda faqat pedagoglar bilan talabalar o'rtasidagi o'rtoqlarcha munosabatlarni rivojlantirishga va mustahkamlashga qaratilgan yo'lgina pedagogik ta'sir ko'rsatishning asosi bo'lishi mumkin. Binobarin, u yoki bu usullarni qo'llash har holda talabalarining faoliyatida faqat juz'iy o'zgarishlarga olib kelmay, shu bilan birga, hamisha pedagoglar bilan tarbiyalanuvchilar o'rtasidagi munosabatlarning rivojlanishiga faol xizmat qiladi.

Pedagogik ta'sir ko'rsatish usulini qo'llashning ikkinchi umumiy qoidasi shundan iboratki, bu qoida oqilona tayyorlangan bo'lishi lozim. Uni qo'llash esa amalga oshirish uchun shart-sharoitning mavjudligini nazarda tutadi. Talabalarining real imkoniyatlari, ularning tarbiyachi rag'batlantiradigan ishlarni bajarish qobiliyatini hisobga olish pedagogik ta'sir ko'rsatish vositalaridan foydalanishdagi shaxsiy yondashuvning mohiyatini tashkil etadi. Ba'zan, u yoki bu pedagogik ta'sir natijasiz qoladi, chunki pedagog uning amalga oshirilishi uchun zarur moddiy vositalarning mavjud bo'lishini oldindan ta'minlamagan bo'ladi. Masalan, barcha talabalar ham ishga zarur bo'ladigan asboblardan bilan ta'minlangan emas, o'qituvchi esa ularga navbatdagi topshiriqni bajarishni taklif qiladi. Pedagogik ta'sir ko'rsatishni amalga oshirishda talabalarining yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olish kabi umumiy tamoyillarni izchillik bilan o'tkazish ham muhim ahamiyatga egadir. Yuqorida aytib o'tilganidek, ta'lim-tarbiya jarayonining u yoki bu usulini to'g'ri tanlash va uni qo'llanishining muvaffaqiyati pedagogdan pedagogik vaziyatni bilish va hisobga olishni talab qiladi. Pedagogik vaziyat pedagogik ta'sir ko'rsatish usullari uchun o'ziga xos xususiyatlarga egadir. Pedagogik ta'sir ko'rsatish usullarini muvaffaqiyatli qo'llash uchun zarur bo'lgan hal qiluvchi shart-sharoitlarni aytib o'tamiz. Bu, avvalo, tarbiyalanuvchi bilan pedagogning munosabatlaridir. Bu munosabatlar doimiy bo'lib qolmaydi, ular o'zaro muomala jarayonida birgalikdagi faoliyatda rivojlanadi va boyib boradi. Shu narsa mutlaqo ravshanki, o'rtoqlarcha munosabatlarda ta'sir ko'rsatish usullaridan biri ta'sirchan bo'ladi, betaraf yoki salbiy munosabatlarda (bunday munosabatlar ham bo'lishi mumkin) boshqa usul, boshqa shakl kerak bo'ladi.

So'ngra tarbiyalanuvchilarning pedagog taklif qilgan faoliyatga munosabati muhim shartlardan biri hisoblanadi. Ma'lumki, talabani oson va yechimli ish bilan shug'ullanishga majbur qilish - boshqa gap, uning jiddiy, odatdan tashqari mehnatni bajarishiga erishish esa, butunlay boshqa bir gap.

Ko'p narsa tarbiyalanuvchining jamoadagi mavqeiga bog'liq bo'ladi. U hali yangi bo'lishi, an'analar va o'rtoqlarining qiliqlarini bilmasligi mumkin. Jamoa hayotning hamma sohasida tajribasi bor bo'lishi ham mumkin. Birinchi holda ham, keyingi holda ham tarbiyalanuvchiga ta'sir ko'rsatish usuli bir xilda bo'lishi mumkin emas. Nihoyat, hamisha talabalarining ruhiy holatini hisobga olishga to'g'ri keladi, pedagog ularga biror topshiriq bilan murojaat qiladi: talabalar quvnoq va vazmin bo'lishlari, biror narsadan ranjib jahllari chiqqan bo'lishi ham mumkin. Bu ham yana ta'sir ko'rsatish shaklini tanlashga asos bo'ladi.

Pedagogik vaziyat bilan u taqozo qilgan pedagogik ta'sir ko'rsatish usulining biror shakli o'rtasidagi bog'lanish muhim ahamiyatga egadir. Bu aloqadorlikni tushunish tarbiyachilarga o'z harakatlarida ko'proq samaradorlikka erishish, ularni ongli ravishda rivojlantirish imkonini beradi.

Respublikamizda o'qituvchilik kasbining o'ziga xos etnopsixologik fazilatlarini, xislatlarini, qobiliyatlarini ish uslublari mahoratga erishishning yo'llari, shaxslararo muomala jarayonlari yuzasidan har xil davrlarda bir muncha ilmiy izlanishlar olib borilgan. Buyuk ma'naviyatimizni tiklash va yanada yuksaltirish, milliy ta'lim-tarbiya tizimi takomillashtirish, zamon talablari bilan uyg'unlashtirib, jahon andozalari darajasiga chiqarish kabi bir qator vazifalar turadi. O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot muvaffaqiyatli bo'lishi uchun muloqotda suhbatdoshni yoki tinglovchini idrok etish bir-birini tushunishning asosiy shartidir. Agar o'qituvchi o'quvchilarni uni qanday idrok etayotganligini, tushunayotganligini angalayolmasa pedagogik muloqot o'z maqsadiga yetmaydi. Ayniqsa, ma'ruza o'tayotganda bu juda muhimdir. Agar hamsuhbatni ko'rish orqali idrok etish imkoniyati bo'lmasa, qo'l barmoqlari va yuz harakatlari orqali bo'ladigan imo-ishoralar kambag'allashib, harakatlar erkinligini yo'qotib qo'yadi. Hamsuhbatning fe'li atvorini idrok etish chog'ida olinadigan signallar shaxsning keyingi harakatlari va fikrlarini to'g'irlab borish uchun asos bo'ladi. O'qituvchi kasbiy faoliyatida pedagogning jismoniy qiyofasidagi ayrim belgilar yuz, qo'llar va yelka harakatlari, o'zini tutishlari, gavdasini qimirlatib imo-ishora qilishlari, so'zlash ohangi axborot tashuvchilar sifatida xizmat qiladi. Muomala vaqtida odoblilik muhim ahamiyatga ega bo'lib, uning muvaffaqiyatli kelishini ta'minlaydi. Uning asosiy vazifalari (axborot almashinuv, o'zaro ta'sir, o'zaro idrok qilish) to'g'ri amalga oshirishni idora qilib turadi. Har bir fikr bildirilganda muloqot qabul qilinayotganini fahmlab turishi tashqi ko'rinishlari, o'zgarishiga e'tibor berish, uzr so'rash, tavoze bilan murojaat qilish evaziga muomala odobi ushlab turiladi. Muomala jarayonida bir xatti-harakat o'ylanmay bildirilgan fikr, ortiqcha imo-ishora odobsizlikni keltirib chiqaradi. Odobsizlik esa nizoli vaziyat, qarama-qarshilik ziddiyatli holatni keltirib chiqaradi. Buning natijasida muomala fikr almashuv o'zini vazifasini nizoli vaziyatga bo'shatib beradi. Muloqotning yana bir jihati munosabatga kirishuvchilarning o'zaro birgalikdagi harakati nutq jarayonida faqat so'zlar bilan emas, balki harakatlar bilan ham muloqot yuritishdan iborat. Munosabatning keyingi jihati muloqotga kirishuvchilarning bir-birlarini idrok eta olishlaridir. Masalan, biz bir kishi bilan muloqotga kirishishdan avval uni hurmat qilib yoki mensimasdan munosabatda bo'lamiz [13]. Bu jarayon har bir insonning muloqotga kirishishida o'z xarakter xususiyatlaridan tarkib topadi. Zamonaviy pedagogik jarayonlarda milliy muloqot uslubi talabalar axloq tarbiyasida qo'llashi mumkin bo'lgan bir nechta asosiy pedagogik uslublar mavjud.

1. Tarbiyaviy maqsadni amalga oshirishda demokratik yondoshish, tarbiyaviy ishlar natijasini oshkora muhokama qilish va uni o'quvchilar bilan birgalikda baholab, kelgusi rejalarni tuzishni taqozo etadi. Bu uslub pedagog – o'qituvchi – o'quvchilar kollektivi shaxslararo munosabatlarni erkinlik, demokratik talablar asosida shakllantirib, o'quvchilarning tashabbuskorligi, o'z-o'zini tarbiyalash ishiga ijodiy yondashish orqali barcha psixologik-individual imkoniyatlarini, qobiliyatini ro'yobga chiqarishga zamin yaratadi.

2. O'quvchilar bilan do'stona munosabat - pedagogik uslub. U o'quvchi shaxsini hurmat qilish va talabchanlik mezoni asosida qurilgan. Ushbu uslub asosida o'z faoliyatini tashkil etgan pedagog har bir o'quvchining kelajagiga umid bilan qarashi, unga individual yondoshishga harakat qilishi, jazo usullarini tartibsiz qo'llamasligi, o'quvchilar kollektivi oldiga istiqbolli tarbiyaviy maqsad qo'yishga intilishi lozim. Aslida bu uslub biz ko'rib o'tgan birinchi uslubga o'tishga zamin tayyorlashi, unga muqaddima bo'lishi mumkin. Aksincha, o'qituvchi ma'lum pedagogik mohiyatga ega bo'lishga intilmasa, o'z fanidan bilimi sayoz bo'lsa, shaxslararo munosabatlarga ijodiy yondashmasa, kommunikativ qobiliyatini takomillashtirib bormasa o'quvchilar uni "katta birodar", "konsultant" sifatida asta-sekin tan olmay qo'yishadi. Pedagog o'zining tarbiyaviy ishlarini amalga oshirishdagi yetakchilik rolini yo'qotib, o'quvchilar hurmatini yengil yo'l bilan qozonmoqchi bo'lgan bachkana shaxsga aylanib qolishi mumkin.

3. Pedagogik muomala - masofa uslubi. Bundan tajribali pedagoglar ham, faoliyatini endi boshlagan yosh o'qituvchilar ham foydalanishiga harakat qilishlari mumkin. O'qituvchilar asosan pedagogik talabga tayanadilar: o'quvchilar oldiga ma'lum tarbiyaviy maqsadlarni qo'yib, uni bajarilish jarayonini kuzatish, xatolarini tuzatish, baholash bilan mashg'ul bo'ladilar. Bunday pedagoglar o'qitayotgan sinflarda tarbiyaviy maqsadlar nomigagina amalga oshiriladi. Tarbiyaviy tadbirlar o'quvchilarda xatti-harakat motivlari,

rivojlanish ehtiyojlarini shakllantirmaydi. Nari borsa, sinf o'quvchilari axloqiy bilimlarni o'zlashtirib olishlari mumkin.

4. Qo'rquvga asoslangan uslub. Bundan odatda yosh, tajribasiz o'qituvchilar foydalanishga harakat qiladilar. Ushbu uslub asosan taqiqlashga tayanadi. Talabalar faolligi, tashabbuskorligi inkor etiladi. Bu uslub oliy ta'lim islohoti manfaatlariga mutlaqo mos emas.

5. Ustunlik qilishga harakat qilish uslubi. Uni odatda ma'lum bilimlarga ega bo'lmagan, pedagog sifatida o'ziga ishonchi yo'q, sinfda o'quvchilar kollektivini boshqara olishga ko'zi yetmagan ayrim o'qituvchilar qo'llashga harakat qiladilar. Ammo o'quvchilar ertami-kechmi bu nayrangbozlikning oxiriga yetadilar. Buning oldi olinmasa, guruhda tarbiyaviy ishlarga jiddiy putur yetishi mumkin. O'quvchilar hurmatini qozonishga intilish pedagogik maqsad bo'libgina qolmay, balki kommunistik tarbiya maqsadlarini amalga oshirish vositasi hamdir. O'z-o'zidan ko'rinib turibdiki, birinchi va ikkinchi pedagogik uslublar tarbiyaviy faoliyatda yaxshi samara beradi. Uchinchi, to'rtinchi va beshinchi pedagogik uslublardan pedagoglar iloji boricha o'zlarini halos qilishlari kerak. O'qituvchining talabalarga ta'sir o'tkazish samarasi uning prinsipiialligi va talabchanligi o'z aksini topadi. Bundan tashqari u o'ziga ham o'ta talabchan bo'lmog'i, shaxsiy namunasi bilan tabiiy ravishda obro', e'tibor qozonmog'i lozim.

Pedagogik muloqot jarayonining yana bir sharqona uslubi bu dilkashlikdir. Shaxsning xususiyati bo'lgan dilkashlikni atrofdaogilar bilan barqaror, kuchli rivojlangan aloqalarga intilish sifatida ta'riflash mumkin, bu intilish odamlar bilan tez aloqa o'rnatish bilan birga qo'shib olib boriladi. Dilkashlik va odamlarga aralashmaslikni shaxs xususiyatlari sifatida qarab chiqish ekstravert va introversiya tushunchalari bilan bog'liq ravishda samarali bo'ladi. Ekstroversiya bilan introversiya kishining ruhiy tavsifi sifatida muloqot sohasida yorqin namoyon bo'ladi. Ekstroversiya - individning tashqi dunyoga, introversiya - ichki dunyoga nisbatan qarashidir [13]. Ekstravert shaxslarga umumiy faollik, osoyishtalik, ta'sirlarga moyillik xosdir. Introvertlar ichki olamga berilgan, odamlarga aralashmaydigan, o'z-o'zini nazorat qilishga, refleksiyaga, ichki xavotirlikka moyil bo'ladilar. Albatta, o'ta introvertlar bilan ekstravertlar favqulodda hodisa bo'lib, individlar bu ikki chetki nuqtalar o'rtasidagi oraliqda joylashadilar. Dilkashlik ko'proq ekstravert tiplarga, odamlarga aralashmaslik esa introvert tiplarga xosdir. Talabalar bilan munosabatlar sohasidagi eng muhim ijtimoiy yo'l-yo'riqlarning ayrimlari ana shulardan iboratdir. O'qituvchida ularning mavjudligi uning pedagogik nazoratga rioya qilishining zamini va sharti hisoblanadi.

Yagona pedagogik talablarni qarab chiqar ekanmiz, faqat bizning insonparvar jamiyatimizdagina xalqning ma'naviy-siyosiy birligini mustahkamlashda pedagogik talab tarbiyaning ta'sirchan usuliga aylanishi aytib o'tiladi. O'qituvchi talabalar bilan ishlab, ularning faoliyatini tashkil etar ekan, o'z ko'rsatmalari bilan talabalarining ayrim harakatlarini rag'batlantiradi. Ish jarayonida ularga muayyan mulohazalar bildiradi, tanbeh beradi yoki rag'batlantiradi, yakun yasaydi. Uning ayrim buyruqlari qisqa va lo'nda bo'lib, sezilar-sezilmas majbur qilish rolini o'ynasa, boshqalari ancha keng tushuntirish yo'l-yo'riqlar shakliga ega bo'ladi. Ayrimlari talabalarni faqat ishga jabr qilish zarurati tufayli, boshqalari talabalarining ayrim ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishiga tuzatish kiritish ehtiyoji bilan vujudga kelgan; bir xillari talabalarining keraksiz va noto'g'ri harakatlarini to'xtatsa, boshqalari muvaffaqiyatli harakatlarini mustahkamlaydi va qo'llab-quvvatlaydi. O'qituvchi tomonidan berilgan barcha ko'rsatmalar va tushuntirishlar, mulohaza va tanbehlar pedagogik ta'sir ko'rsatishning ana shu eng muhim usuli bo'lgan talab qilishning turli shakllariga aytiladi. Shuning uchun ham mubolag'a qilishdan qo'rqmay aytish mumkinki, pedagogning talabisiz talabalarining o'quv va ijtimoiy foydali faoliyatini tashkil etishni tasavvur etib bo'lmaydi.

Tajribali pedagog talabalar huzuriga keng harakatlar dasturi bilan birga boradi, o'z tarbiyalanuvchilaridan har biri qachon nima qilishini aniq va muayyan tarzda biladi. Zero, talablar ana shu dasturni ularning ishlari va xatti-harakatlarida amalga oshirish vositasidir, xolos.

Pedagogning tanlagan muloqot uslubi talabalar jamoasi bilan ishlashning boshlang'ich davrida, dastlabki darslarda ayniqsa, muhim rol o'ynaydi. Ana shu bosqichda guruhda ishlarning qanday borishi, u yoki bu harakatlarning talabalar tomonidan qanchalik aniq bajarilishi ham, o'qituvchining talaba bilan munosabatlari qanday yo'lga qo'yila boshlashi ham, talabalar uni obro'li o'rtoq - o'z rahbarlari deb e'tirof qiladilarmi yoki yo'qmi, - bularning hammasi tarbiyachining talablariga chambarchas bog'liqdir. Muomalaning tarbiyalovchi imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish ko'p jihatdan o'qituvchining shaxsiy sifatleri bilan belgilanishini aytib o'tish kerak. Pedagogik muomalaning to'g'ri tanlagan, pedagogning betakror individualligiga muvofiq keluvchi uslubi quyidagi vazifalar majmuini hal qilishga yordam beradi. Birinchidan, pedagogik ta'sir ko'rsatish pedagog shaxsi bilan ayni bir narsa bo'lib qoladi, auditoriya bilan muomalada bo'lish jarayonining o'zi soddalashadi, u pedagogning o'zi uchun yoqimli, uzviy bo'lib qoladi. Ikkinchidan, talabalar bilan o'zaro munosabatlarni yo'lga qo'yish jarayoni ancha yengillashadi.

Uchinchidan, pedagogik muomalaning barcha eng muhim vazifalarining, samaradorligi ortadi, shu bilan birga bularning hammasi muomalaning barcha bosqichlarida pedagogning hissiy xotirjamligining ijobiy negizida ro'y beradi.

Muhokamalar va natijalar. Ko'pincha yosh pedagoglar, talabalar har doim o'qituvchiga o'z diqqatlarini qaratishlari lozim deb hisoblaydilar va o'zaro fikr almashishga doir bu muhim vazifalarni sobit qadamlik bilan hal qilmaydilar.

Ko'rsatib o'tilgan bevosita muomala bosqichlari pedagogik ta'sir ko'rsatishning nisbatan mustaqil, har bir ko'rinishida vaqti-vaqti bilan takrorlanib turadi, tarbiyaviy jarayonni tashkil etganda ularni nazarda tutish kerak bo'ladi.

Muloqot jarayonida pedadogga qo'yiladigan talablardan: tarbiyachi jamoa, guruh va individual ish olib borish jarayonida odamlar bilan muomala qila bilishi, uni talabalar bilan aniq maqsadni ko'zlagan holda tashkil eta olishi va ularni boshqara bilishi lozim. Kasb-korga oid pedagogik dilkashlikning yosh o'qituvchi amal qiladigan quyidagi mezonlarini alohida ajratib ko'rsatish mumkin: talabalar bilan turli sohalarida muntazam muomala qilishda barqaror ehtiyojning mavjudligi, muomalaning barcha bosqichlarida hissiy osoyishtalikning namoyon bo'lishi, o'zaro fikr almashishga doir sifatlar, ko'nikmalar va malakalarning mavjudligidir. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, maqolada jahon pedagogikasining klassik muloqot uslublari, ularga buyuk pedagoglar tomonidan berilgan ta'riflar, zamonaviy pedagoglarning qarashlari bilan bir qatorda, sharqona muloqot uslublarning o'ziga xosligi ko'rsatildi. Qadimgi didaktik qarashlardan bugungi ta'lim jarayonining zamonaviy pedagogik jihatlari o'rin oldi. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot uslublari va uning milliy pedagogik muloqot uslublari transformatsiyasi va rivojlanish istiqbollari ko'rsatildi. Zamonaviy pedagogik muloqot uslublarning bugungi ta'lim tizimidagi ahamiyati atroflicha yoritib berildi.

Xulosa. Muloqot uslublarini rivojlantirish texnologiyalari ustida bir necha asrlar davomida izlanishlar olib borilmoqda. Jahon pedagogikasida zamonaviy pedagogik muloqot uslublari va uning milliy pedagogik muloqot uslublari transformatsiyasi va rivojlanish istiqbollarini o'rganish zamonaviy pedagogik kadrlar faoliyatida kelib chiqadigan muammolarni bartaraf etishga yordam beradi. Pedagogik faoliyatda muloqot uslublari to'g'ri foydalangan holda pedagog kadrlar orasida munosabatga kirishishi osonlashtirish mumkin. Har qanday vaziyatda ham shirin so'zlik insonning mudroq hayolotini yoritadi.

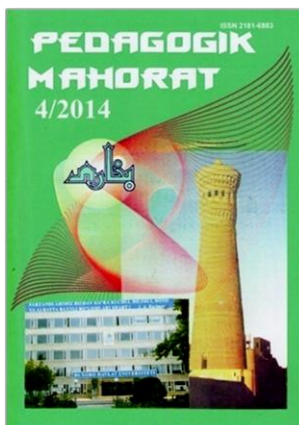
Adabiyotlar

1. Ma'lumot manbai-Uza.uz sayti "Shavkat Mirziyoyev: Yoshlar tarbiyasi – eng muhim masalalardandir" ma'ruza matni.
2. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. –Toshkent: "IQTISOD-MOLIYA", 2011. -118-bet. www.ziyouz.com kutubxonasi.
3. Hasanboyeva O., Hasanboyev J., Hamidov H. Pedagogika tarixi. –Toshkent: "O'qituvchi", 1997. -13-bet.
4. Mitina L.M. Mehnat psixologiyasi va o'qituvchining malakasini oshirish. -M.: "Akademiya", 2004. -27-bet.
5. Leontyev A.A. Pedagogik muloqot. -M.: "Nalchik", 1996. -20-bet.
6. Slastenin V. A.va boshq. Pedagogika: darslik, o'quv qo'llanma. -M.: "Akademiya", 2002-y. -559-560-bet
7. Kan-Kalik. O'qituvchi pedagogik aloqa to'g'risida: o'qituvchi uchun kitob. -M., 1987-y. 3-bet.
8. Abu Abdulloh Muhammad Ibn Ismoil al-Buhoriy. Hadis. 4-kitob. –T.: "Qomuslar", 1997. -526 b. 78-bet.
9. Malla Ochilov. Muallim qalb me'mori. –Toshkent: "O'qituvchi", 2001. -27-bet
10. Qobusnoma. –Toshkent: "Meros", 1992. -83-bet
11. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud ahloq. "Fikr tarbiyasi" bo'limidan.
12. "O'qituvchi faoliyatida muomala madaniyati va psixologiyasi" mavzusidagi ma'lumotli ma'ruza ta'lim texnologiyasi modeli. 41-bet.
13. Maxsudova M.A. Muloqot psixologiyasi. -Toshkent: "Turon-iqbol", 2006. 5-bet.

Internet ma'lumotlari:

www.Uza.uz

www.ziyouz.com

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
 “PEDAGOGIK MAHORAT”
 ilmiy-nazariy va metodik jurnali
 barcha ta’lim muassasalarini
 hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jurnali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo‘llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o‘tamiz, maqola qo‘lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo‘limida qabul qilinadi.

Manzilimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy
 Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 208-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g‘aznachiligi

23402000000100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017950100079002

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

PEDAGOGIK MAHORAT Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2021-yil 1-son (77) 2001-yil iyul oyidan chiqa boshlagan. OBUNA INDEKSI: 3070	Buxoro davlat universiteti nashri Jurnal oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o‘qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo‘ljallangan. Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi. Nashr uchun mas’ul: Alijon HAMROYEV. Musahhih: Muhiddin BAFAYEV. Muharrir: O‘g‘iljon Olloqova	Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar. Bosishga ruxsat etildi 05.04.2021 Bosmaxonaga topshirish vaqti 08.04.2021 Qog‘oz bichimi: 60x84. 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog‘i – 20,6 Adadi – 100 nusxa Buyurtma №90. Bahosi kelishilgan narxda. “Sadriddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahri M.Iqbol ko‘chasi 11-uy.
---	---	---